

Nařízení č. 44/2001 o příslušnosti, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
(tzv. **Brusel I.**)

Nařízení č. 1215/2012 o příslušnosti, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
(tzv. **Brusel I bis**)

Pravidla soudní příslušnosti

Justiční akademie SR, Omšenie

Pavel Simon, Petr Šuk

1. – 2. 10. 2014

1

Hlavní body:

- Působnost Bruselu I. a Bruselu I bis– věcná, časová, osobní, teritoriální
- Systém pravidel příslušnosti
- Příslušnost výlučná (čl. 22)
- Podrobení se příslušnosti (čl. 24)
- Příslušnost sjednaná (čl. 23)
- Příslušnost obecná (čl. 2 – 4)
- Příslušnost daná na výběr (čl. 5 – 6)
- Příslušnost ve věcech pojistných, spotřebitelských a pracovních smluv (čl. 8 – 21)

2

Působnost Bruselu I. – mezinárodní prvek

Owusu, C-281/02 - mezinárodní prvek je dán vždy, když vyvstane s ohledem na okolnosti případu otázka určení mezinárodní příslušnosti soudů

Lindner, C-327/10 - cizí státní příslušnost

3

Věcná působnost Bruselu I.

k pojmu občanské a obchodní věci

Sunico, C-49/12, Eirini Lechouritou, C-292/05, Apostolides, C-420/2007

Realchemie Nederland, C-406/09, NS ČR 33 Cdo 3793/2011

LTU v. Eurocontrol, 29/76 - výkon rozhodnutí vydaného ve vztahu osoby veřejného práva a osoby soukromého práva, kdy prvá jednala v rámci svých veřejnoprávních pravomocí – **nespadá**.

Nizozemský stát v. Rüffer, 814/79 - úhrada poplatku za odstranění vraku z veřejné komunikace orgánem veřejné správy – **nespadá**

4

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

k pojmu občanské a obchodní věci

Volker Sonntag v. Waidmann, C-172/91 – náhrada újmy za úmrtí syna a bratra zaviněné učitelem – spadá.

Freistaat Bayern proti Blijdenstein, C-433/01 – regres finanční podpory – spadá

Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel, C-167/00 – nezisková organizace zřízená za účelem ochrany spotřebitelů není osobou veřejného práva – spadá

5

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

Préservatrice Fonciere TIARD Compagnie d'Assurances proti Nizozemskému státu, C-266/01 – obrana žalovaného není relevantní

6

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

k vyloučeným věcem:

Schneider, C-386/12 – věci osobního stavu

de Cavel I., 143/78

majetkové vztahy mezi manžely

Brusel I bis – i vztahy rovnocenné s manželstvím

den Boogaard, C-220/95

majetkové vztahy mezi manžely a výživné

Brusel I bis – výslovná výluka věcí vyživovací povinnosti, včetně vyživovací povinnosti vzniklé v důsledku smrti

7

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

k vyloučeným věcem:

Henri Gourdain v. Franz Nadler, 133/78

Kintra, C-157/13

Deko Marty, C-339/07

F-Tex SIA, C-213/10

Alpenblume AB, C-111/08

German Graphics, C-292/08

úpadkové řízení

8

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

Gemeente Steenbergen a Luc Baten, C-271/00
regres státem uhrazeného výživného

Marc Rich & Co. AG v. Societé Italiana Impianti PA, C-190/89

Van Uden, C-391/95

West Tankers Inc., C-185/07

rozhodčí řízení (Evropská Úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži /vyhláška č. 176/1964 Sb./ a Newyorská Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů /vyhláška č. 74/1959 Sb./).

9

Místní působnost Bruselu I.

Splývá s teritoriální působností práva ES (články 349 a 355 SFEU; bývalý článek 299 SES), zahrnuje tedy všechny členské státy (čl. 1 odst. 3) včetně Dánska (od 1.7.2007).

Brusel I bis se vztahuje na všechny členské státy, včetně Dánska.

Nariadení se použije i v případě:

- francouzských zámořských departmentů Guadeloupe, Martinik, Francouzská Guyana, Réunion, **Mayotte (1.1.2014)**
- Gibraltaru jako území, za které přijala Velká Británie odpovědnost,
- portugalské Madeiry a Azorských ostrovů,
- španělských Kanárských ostrovů,
- finských Alandských ostrovů.

10

Místní působnost Bruselu I. – pokr.

Nařízení se naopak nepoužije v případě:

- Francouzské Polynésie, Nové Kaledonie, ostrovů Willis a Futuna, Francouzských jižních a antarktických území a území se speciálním statutem (Saint-Pierre a Miquelon),
- holandských území Aruba a Nizozemských Antil (Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten),
- britských území Anguilly, Kajmanských ostrovů, Falkland, Jižní Georgie a Jižních Sandwichových ostrovů, Montserratu, Pitcairnu, Svaté Heleny a závislých území, Britských území v Antarktidě, Britského indickooceánského území, ostrovů Turks a Caicos, Britských panenských ostrovů a Bermud, britských výsostných území Akroriti a Dhekelia na Kypru, britských Normanských ostrovů (Guernsey, Jersey, Alderney a Sark) a Ostrova Man
- severní části Kypru, nad kterou nemá kyperská vláda faktickou kontrolu.

11

Časová působnost Bruselu I.

Příslušnost (čl. 66 odst. 1)

řízení zahájena po vstupu nařízení v platnost (1.3.2002 – čl. 76, v SR 1.5.2004)

Brusel I bis účinný od 10. 1. 2015

Uznání a výkon (čl. 66 odst. 1, odst. 2 písm. b)

- rozhodnutí vydaná v řízeních zahájených po vstupu nařízení v platnost
- rozhodnutí vydaná po vstupu nařízení v platnost v řízeních zahájených dříve, jsou-li splněny podmínky článku 66 odst. 2 písm. b)
- NS ČR sp. zn. 31 Cdo 2325/2008
- *Wolf Naturprodukte, C-514/10*

12

Osobní působnost Bruselu I.

Zásadně se nařízení vztahuje na řízení proti žalovaným s bydlištěm na území některého členského státu (Preambule, odstavce 8 a 9)

Výjimky z tohoto pravidla =

Články 22, 23 a 24

Články 9 odst. 2, 15 odst. 2, 18 odst. 2

13

Vztah k mezinárodním úmluvám

nejsou dotčeny úmluvy o zvláštních otázkách (čl. 71)

- Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě /CMR/, Ženeva, 19.05.1956, č. 11/1975 Sb. (čl. 31) – *Portbridge, C-148/03, TNT Express, C-533/08, Nipponkoa, C-452/12, Kintra, C-157/13*
- Nutnost respektu zásad, na kterých stojí nařízení (body 6, 11, 12, 15 až 17 preambule)
- Mezinárodní úmluva se však týká jen příslušnosti (litispendence dle nařízení, není-li rovněž úmluvou upravena)

14

Vztah k jiným předpisům EU

- nejsou dotčena ustanovení v unijním právu nebo harmonizovaném národním právu
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. 12. 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb
- Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
- Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. 12. 1993 o ochranné známce Společenství ve vztahu k Bruselské úmluvě
- Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. 12. 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství

15

Vztah k dalším úmluvám

- **čl. 68** – Nařízení nahrazuje Bruselskou úmluvu
- **čl. 69** – Nařízení nahrazuje tam uvedené dvoustranné dohody
- **čl. 64 odst. 2 Luganská úmluva (2007)** - Norsko (od 1.1.2010), Švýcarsko (od 1.1.2011), Island (od 1.5.2011)
- **čl. 351 SFEU (bývalý čl. 307 SES)** – při konfliktu má přednost mezinárodní dohoda, kterou členský stát uzavřel před vstupem do ES (EU), před unijním právem

16

System pravidel příslušnosti

- Dva možné pohledy – 1) „aplikační“ a 2) „výkladový“
- Ad 1)
  - příslušnost výlučná - článek 22
  - podrobení se příslušnosti - článek 24
  - prorogace - článek 23
  - obecná příslušnost - články 2 až 4
  - příslušnost ve věcech pojistných, a ve věcech spotřebitelských a pracovních smluv - články 8 – 21
  - příslušnost na výběr daná - články 5 až 7
- Ad 2)
  - základní pravidlo = obecná příslušnost dle článku 2
  - vše ostatní výjimky => spíše restriktivní výklad

17

Výlučná příslušnost – článek 22

Nejsilnější ze všech příslušností

- aplikuje se bez ohledu na bydliště stran (čl. 22),
- nemůže být změněna dohodou o prorogaci (čl. 23),
- nemůže být změněna tím, že žalovaný přistoupí na řízení před jiným soudem (čl. 24),
- jako jedinou ji soud přezkoumává z úřední povinnosti (čl. 25),
- její porušení je sankcionováno neuznáním rozhodnutí (čl. 35 odst. 1).

18

Výlučná příslušnost – věcná práva k nemovitostem

ČEZ, C-343/04

žaloby směřující k určení rozsahu, obsahu, vlastnictví nebo držby nemovitosti nebo existence jiných věcných práv k ní a k tomu, aby držitelům těchto práv byla zajištěna ochrana výsad, které vyplývají z jejich právního postavení

- žaloba o určení vlastnického práva
- žaloba o určení zástavního práva či práva odpovídajícího věcnému břemeni
- žaloba o určení, že na nemovitosti nevázne zástavní právo či věcné břemeno
- žaloba o vyklizení??

Weber, C-438/12

- věcná práva působí vůči všem, obligační jen vůči dlužníkovi (odst. 43)
- věcným právem ve smyslu čl. 22/1 i předkupní právo, působí-li erga omnes
- žaloba o určení, že věcné předkupní právo nebylo řádně uplatněno

19

Výlučná příslušnost – věcná práva k nemovitostem

Richard Gaillard v. Alaya Chrlili, C-518/99

nevztahuje se na určení neplatnosti kupní smlouvy o prodeji nemovitosti

Reichert proti Dresdner Bank, C-115/88

nevztahuje se na odpůrčí žalobu (o neúčinnost právního jednání)

George Lawrence Webb v Lawrence Desmond Webb, C-294/92

žalobce musí být nositelem tvrzeného práva

Siegfried János Schneider, C-386/12

souhlas soudu s prodejem (podílu na) nemovitosti ve vlastnictví osoby s omezenou svéprávností - NE

20

Výlučná příslušnost – nájem nemovitostí

Erich Rösler v. Horst Rottwinkel, 241/83

týká se všech nájmu nemovitostí, a to zejména existence nájmu, jeho trvání a výkladu ujednání nájemní smlouvy a dále předání nemovitosti pronajímateli, opravy škod způsobených nájemcem, neuhrazeného nájemného a dalších plateb s nájemným spojených (vodné, stočné, elektřina, plyn)

Dansommer A/S v. Andreas Götz, C-8/98

žalobcem osoba, které pronajímatel postoupil svůj nárok vůči nájemci

Norbert Lieber v. Willi S. Göbel and Siegrid Göbel, C-292/93

netýká se vydání bezdůvodného obohacení za užívání nemovitosti po zániku kupní smlouvy

21

Výlučná příslušnost – nájem nemovitostí pokr.

Elisabeth Hacker v. Euro-Relais GmbH, C-280/90

netýká se žalob cestovní agentury, která pouze zprostředkovala ubytování

Brigitte a Marcus Kleinovi proti Rhodos Management Ltd, C-73/04

nevztahuje se na time-sharing

22

Výlučná příslušnost – statusové věci obchodních společností či jiných PO

řízení o

- prohlášení neplatnosti společnosti,
- zrušení společnosti (či jiné právnické osoby), jejím vstupu do likvidace a jmenování likvidátora
- vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti (či vyslovení neplatnosti rozhodnutí jiného orgánu právnické osoby).
- **C-372/07 Hassett a Doherty**
- **C-144/10 JPMorgan Chase**

23

Výlučná příslušnost – průmyslová práva

Ferdinand M. J. J. Duijnstee v. Lodewijk Goderbauer, C-288/82

- ANO řízení týkající se platnosti, existence či zrušení průmyslového práva, jeho zápisu, popř. práv předchozího uživatele
- NE řízení o ochranu před zásahem do průmyslového práva ani řízení o náhradu újmy způsobené neoprávněným zásahem do průmyslového práva

GAT, C-4/03

i tehdy, posuzuje-li soud uvedené otázky pouze jako prejudiciální => vliv na příslušnost??

Solvay, C-616/10

24

Článek 24 - podřízení se jurisdikci

- Příslušnost založená bezpodmínečným podrobením se jurisdikci procesního soudu.
- Prorogace sui generis, kdy příslušnost soudu založí žalovaný tím, že nevznese námitku nepřislušnosti procesního soudu a začne se proti žalobě hájit, resp. se k žalobě vyjádří (**Pierre Jacqmain, 150/80**).
- Nedostatek příslušnosti nelze namítat poté, kdy žalovaný zaujme stanovisko, jež je podle vnitrostátního procesního práva považováno za první obranu adresovanou soudu, jemuž byla věc předložena (**Goldbet, C-144/12, odst. 37**)

25

Článek 24 - podřízení se jurisdikci

- **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
  - čl. 24 a dohoda o volbě soudu podle čl. 23
- **Hannelore Spitzley v. Sommer Exploitation SA, 48/84**
  - vzájemná žaloba
- **Group Josi, C-412/98, odst. 44-45**
  - význam bydliště žalobce (i žalovaného)
- **Michal Bilas, C-111/09**
  - čl. 24 a obligatorní příslušnost (článek 26 odst. 2 nařízení Brusel I bis => informační a poučovací povinnost soudu ve vztahu ke slabší straně sporu)
- **A proti B a dalším, C-112/13**
  - založení příslušnosti účastí procesního opatrovníka?

26

Článek 24 - podřízení se jurisdikci

- **Goldbet, C-144/12**
  - čl. 24 a řízení o EPR (odpor proti EPR)
- **Cartier parfums – lunettes, C-1/13**
  - vztah článků 24 a 27
- **NS ČR, 29 Nd 336/2007 (R 14/2009)**
  - k předpokladům přezkumu příslušnosti

27

Prorogace – článek 23

- Stačí, aby **jen jedna strana** měla bydliště či sídlo v členském státu (článek 25 odst. 1 nařízení Brusel I bis – „*Bez ohledu na bydliště stran*“ => změna)
- Dohoda se nesmí vztahovat na věci uvedené v článku 22, ani nesmí být v rozporu s články 13, 17 nebo 21.
- Není vyžadován žádný vztah mezi předmětem sporu a soudem, zcela se respektuje **smluvní volnost stran**.
- Z hlediska časové působnosti je rozhodující okamžik zahájení řízení, a nikoliv okamžik uzavření dohody o prorogaci – **Sanicentral, 25/79**.

28

Prorogace - formální požadavky

- **stanoveny výlučně Nařízením**; členské státy nemohou vznášet jiné (další) požadavky než ty, které jsou obsaženy v Nařízení
  - **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
- **dohoda o volbě soudu se řídí výlučně Nařízením.**
  - **Francesco Benincasa v. Dentalkit, C-269/95**
  - **článek 25 odst. 1 nařízení Brusel I bis => platnost dohody z věcného hlediska se posoudí podle práva státu soudu, jehož příslušnost byla dohodnuta**

29

Prorogace - formální požadavky - pokračování

- **Galleries Segoura SPRL v. Bonakdarian, 25/76**
- **Estasis Salotti di Calzoni v. RÜWA GmbH, 24/76**

- **The tilly Russ, 71/83**
- **Berghoefer, 221/84**

- **Powell Duffryn plc v. Wolfgang Petereit, C-214/89**
- **MSG, C-106/95**

30

Prorogace – třetí osoby

- Přestože jde o závazek určitých stran, může z něj profitovat popř. jím být vázána i třetí osoba,
  - v případě uzavření smlouvy ve prospěch třetího (**Gerling v. The Italien Treasury, 201/82**)
  - v případě nabytí akcií (**Powell Duffryn C-214/89**)
  - v případě právního nástupnictví (**The tilly Russ, 71/83, Coreck Maritime, C-387/98**).
  - zásadně však nikoliv v případě dalšího nabyvatele věci (**Refcomp, C-543/10**)

31

Prorogace - důsledky volby soudu

vylučnost *inter partes*, nikoliv *erga omnes* =>

- Rozhodne-li soud, který nebyl příslušný dle platné dohody o příslušnosti soudu, nemůže být takové rozhodnutí při výkonu rozhodnutí v jiném členském státu odmítnuto pouze pro porušení článku 23 (na rozdíl od vylučnosti dle článku 22, 13 a 17 – viz **článek 35/1**).
- **Soud**, u něhož je podána žaloba na základě tvrzené dohody, **by neměl ex officio vyžadovat prokázání této dohody**, pokud existenci této dohody žádná ze stran nespornuje.

32

Prorogace - důsledky volby soudu

- Pokud žalovaný vyjádří vůli hájit se u soudu, u něhož byla žaloba podána, v souladu s článkem 24, pak i kdyby tento soud nebyl soudem zvoleným dohodou stran dle článku 23, bude jeho příslušnost založena dle článku 24 (**článek 24 převáží nad článkem 23**).
- Strany mohou uzavřít takovou dohodu, aniž by vyloučily příslušnost soudů jiného státu

33

Obecná příslušnost

Článek 2

dle bydliště žalovaného bez ohledu na jeho státní příslušnost

Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General Insurance Company (UGIC), C-241/98

bydliště žalobce nerozhoduje

Owusu, C-281/02

34

Obecná příslušnost – pokr.

Článek 59

bydliště fyzické osoby dle národního práva státu fóra nebo státu, kde má mít bydliště

Článek 60

bydliště (sídlo) právnické osoby
- sídlo, ústředí, hlavní provozovna

Bydliště neznámé – C-327/10 Lindner, C-292/10 Visser

35

Obecná příslušnost – pokr.

Článek 3

zákaz aplikovat na osoby s bydlištěm v EU jiná než v nařízení upravená pravidla soudní příslušnosti (viz zejm. Příloha 1 k nařízení)

Článek 4

žalovaný s bydlištěm mimo členské státy => příslušnost se určí dle vnitrostátních norem mezinárodního práva soukromého a procesního státu fóra, s výjimkou

- výlučné příslušnosti čl. 22
- sjednané příslušnosti čl. 23
- přistoupení na jurisdikci soudu dle čl. 24
- u obligatorní příslušnosti dle čl. 9 odst. 2, 15 odst. 2, 18 odst. 2

Nadále se ale aplikuje nařízení pro otázku litispence, uznání a výkonu rozhodnutí.

36

Příslušnost na výběr daná

- založena na vztahu mezi předmětem sporu a soudem odlišným od soudu žalovaného
  - **Rehder, C-204/08, odst. 31**
  - **eData Advertising, C-509/09 a Martinez, C-161/10, odst. 40**
  - **Products 4U, C-523/10, odst. 18**
  - **Mediatech, C-170/12, odst. 34** (který soud může nejlépe posoudit opodstatněnost žalobních tvrzení)
- žalovaný má bydliště či sídlo v některém členském státě, odlišném od státu fóra
- Jde o výjimku z obecného pravidla (čl. 2), jíž je nutno interpretovat restriktivně
  - soud, jehož jurisdikce je založena např. dle článku 5 odst. 1, tedy který rozhoduje o smluvním nároku, nemůže rozhodnout o žalobě na základě jiných důvodů, např. z titulu odpovědnosti za škodu
  - **Kalfelis, 189/87**

37

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1)

Nevyžaduje, aby smlouva byla uzavřena, musí však být možné identifikovat závazek, dobrovolně přijatý jednou stranou vůči straně druhé.

- **Handte, C-26/91, odst. 10;**
- **Réunion européenne, C-51/97, odst. 17;**
- **Tacconi v. HWS, C-334/00, odst. 22;**
- **Petra Engler, C-27/02, odst. 45 a 51**
- **Česká spořitelna, C-419/11, odst. 46 až 51**

38

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1) - pokračování

- Příslušnost soudu k rozhodování o sporech týkajících se existence smluvního závazku se určí dle tohoto ustanovení i tehdy, pokud vznik smlouvy, která dala podnět k podání žaloby, je mezi účastníky sporný
  - **Petra Engler, C-27/02, odst. 46**
- žaloba o náhradu škody vzniklé porušením smluvní povinnosti je žalobou ze smlouvy ve smyslu článku 5 odst. 1 a příslušný je soud, v jehož obvodu měla být splněna ona smluvní povinnost, v důsledku jejíhož porušení vznikla žalobci škoda
  - **A. De Bloos, SPRL v. Société en commandite par actions Bouyer, 14/76**
  - **Marc Brogsitter, C-548/12, odst. 22-26**

39

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1) - pokračování

- žaloba proti členu představenstva akciové společnosti opírající se o zákonné ručení za závazky akciové společnosti není smluvním nárokem dle čl. 5 odst. 1; povaha závazku společnosti není rozhodná
  - **ÖFAB, C-147/12, odst. 37 až 42**
- odpovědnost (ručení) ovládající osoby za závazky ovládané osoby při porušení povinnosti oznámit získání kontroly nad společností – nejde o smluvní nárok
  - **Hochtief Solution AG, C-519/12**

40

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1) - pokračování

- závazky ze směnek (včetně směnečného ručení, a to i tehdy, jde-li o blancosměnku) – ANO; místo plnění = platební místo
  - Česká spořitelna, C-419/11, odst. 48 až 51

41

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. a/)

- Určení, která povinnost ze závazkového vztahu je předmětem sporu.
- Určení rozhodného práva dle kolizních norem státu fóra
- Určení místa plnění dle norem rozhodného práva
  - rozhodnutí *Industrie Tessili Italiana v. Dunlop AG*, 12/76
  - Česká spořitelna, C-419/11, odst. 54 (plus 55 a 56)

42

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. b/)

- při zkoumání příslušnosti dle článku 5 odst. 1 je třeba začít písm. b/ - nelze-li aplikovat, pak dle písm. c/ se aplikuje písm. a/
- **společný základ** pro určení příslušnosti
- Místo dodání zboží či poskytnutí služby se určí **bez ohledu na rozhodné hmotné právo**, zcela **autonomně**, dle **obsahu smlouvy**
  - Color Drack GmbH, C-386/05
  - Car Trim, C-381/08
  - Electrosteel, C-87/10
  - Peter Rehder, C-204/08
- Aplikuje se **bez ohledu na to, která strana a kterou povinnost ze smlouvy žaluje**

43

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. b/)

- **Pluralita míst dodání v jednom státě**
  - Color Drack GmbH, C-386/05
- **Pluralita míst dodání překračující hranice**
  - Peter Rehder, C-204/08 (letecká přeprava)
- **Nemožnost určit místo dodání dle smlouvy bez využití hmotného práva => místo fyzického předání zboží kupujícímu (nikoliv tedy prvnímu dopravci)**
  - Car Trim, C-381/08
  - Electrosteel, C-87/10 (využitelnost INCOTERMS)

44

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. b/)

- Lze použít pouze tehdy, pokud
  - smlouva stanoví místo dodání zboží či místo provedení služby, nebo
  - zboží bylo dodáno či služba poskytnuta.
- **Zboží** = viz čl. 28 SFEU (dříve čl. 23 a násl SES) - výrobky, které mají hodnotu vyjádřitelnou v penězích a jsou schopny stát se předmětem obchodní transakce (Komise v. Itálie, 7/68)
- **Služba**
  - činnost poskytovaná za úplatu
  - službou ve smyslu článku 5 odst. 1 písm. b/ nařízení nejsou všechny činnosti spadající pod článek 56 a násl. SFEU (dříve článek 49 a násl. SES)
    - **Falco Privatstiftung, C-533/07**
    - **Corman-Collins, C-9/12** (smlouva o autorizovaném prodeji)
    - **Olbrich Transport und Logistik, C-469/12** (smlouva o skladování)
    - **Peter Rehder, C-204/08, Kintra, C-157/13, odst. 40** (přeprava)

45

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Věci týkající se deliktu či quasideliktu

Zahrnují veškeré nároky, které směřují k uplatnění odpovědnosti žalovaného a které nesouvisí se smlouvou nebo se smluvními nároky ve smyslu článku 5 odst. 1 Nařízení

- **Kalfelis, 189/87, odst. 17**
- **Rudolf Gabriel, C-96/00, odst. 33**
- **Petra Engler, C-27/02, odst. 29**
- **ÖFAB, C-147/12, odst. 32**
- **Marc Brogsitter, C-548/12, odst. 20**

46

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Culpa in contrahendo

článek 5 odst. 1 nepokrývá ty situace, kdy není dán závazek svobodně přijatý jednou stranou vůči druhé => článek 5 odst. 3

- **Tacconi v. HWS, C-334/00**
- **Petra Engler, C-27/02**

47

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- místo, kde nastala škoda, i
- místo, kde došlo k události, jež vedla ke vzniku škody.
- **Handelskwekerij G.J.Bier B.V. v. Mines de potasse d'Alsace S.A., 21/76**

48

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Fiona Shevill, C-68/93**
  - zásah do osobnostních práv článkem v tisku
  - mozaikový přístup (místo, kde došlo k újmě)
  - místo, kde došlo k události, jež vedla ke škodě = sídlo vydavatele
- **Rudolf Kronhofer, C-168/02**
  - škoda způsobená ztrátovými operacemi na burze
  - místo, kde nastala finanční škoda a bydliště poškozeného

49

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Dumez France S.A. v. Hessische Landesbank, C-220/88**
  - škoda způsobená neposkytnutím úvěru dceřiné společnosti
  - místo, kde nastala škoda a sídlo mateřské společnosti
- **Réunion Européenne, C-51/97**
  - škoda na zboží přepravovaného tzv. lomenou dopravou
  - místo, kde škodu zjistil poškozený = bez relevance
  - žaloba směřující proti námořnímu přepravci => místo, kde nastala škoda = přístav, kam zboží mělo být dopraveno námořním přepravcem

50

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **ÖFAB, C-147/12**
  - žaloba proti členu představenstva akciové společnosti opírající se o zákonné ručení za závazky akciové společnosti
  - místo, kde nastala škoda = místo, s nímž jsou spjaty činnosti vykonávané dotčenou společností, jakož i finanční situace související s těmito činnostmi
- **Zuid-Chemie, C-189/08**
  - škoda způsobená zpracováním vadného výrobku (vadný micromix /vyrobený v Belgii/ užitý k výrobě umělých hnojiv /v továrně žalobce v Nizozemsku/)
  - určení místa, kde nastala škoda (došlo k újmě)

51

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Andreas Kainz, C-45/13**
  - v případě uplatnění odpovědnosti výrobce za vadný výrobek je místem příčinné události místo zhotovení dotyčného výrobku
- **Folien Fischer, C-133/11**
  - využitelnost článku 5/3 pro negativní určovací žalobu

52

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Melzer, C-228/11**
  - ztrátové burzovní operace
  - škoda způsobená osobou odlišnou od žalovaného (žaloba proti anglické brokerské společnosti, jež obchody realizovala, u soudu, v jehož obvodu sídlí smluvní partner žalobce)
  - místo, kde došlo k události vedoucí ke škodě v situaci, kdy v obvodu soudu jednala pouze osoba odlišná od žalovaného
- **Uwe Spoering, C-387/12**
  - místo, kde došlo ke škodné události v případě více škůdců jednajících na území více států
  - porušením autorských práv dvěma osobami, žalována pouze jedna z nich, jež nejednala v obvodu procesního soudu
  - místo příčinné události x místo, kde škoda vznikla

53

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **First Note Perfumes, C-360/12**
  - nekalosoutěžní jednání (nekalé napodobování označení chráněného ochrannou známkou) a místo, kde došlo ke škodě
  - je-li žalován pouze jeden z původců škody, který nejednal v obvodu procesního soudu, nelze mít za to, že příčinná událost nastala v obvodu tohoto soudu (odst. 50)
  - v případě porušení průmyslových práv či práv k duševnímu vlastnictví může škoda na území určitého státu vzniknout tehdy, jsou-li práva, která byla údajně porušena, v tomto státě chráněna (odst. 55)

54

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **eData Advertising, C-509/09 a Martinez, C-161/10**
  - újma na cti způsobená publikací „škodlivých“ informací na internetu
  - místo, kde došlo k události vedoucí k újmě = sídlo vydavatele obsahu (pro celou újmu)
  - místo, kde nastala škoda (kde došlo k újmě)
    - = centrum zájmů poškozeného (zpravidla obvyklý pobyt, může však být i jinde – např. výkon profesní činnosti) => pro celou škodu (částečný odklon od mozaikového přístupu, odůvodněný povahou internetu, viz zejm. odst. 48)
    - = v členských státech, na jejichž území je nebo byl přístupný obsah informace zveřejněné na internetu, a to pouze pro újmu vzniklou na jejich územích

55

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **Wintersteiger, C-523/10**
  - zásah do práva k ochranné známce užitím jejího znění jako klíčového slova vyhledávače
  - místo, kde došlo ke škodě = stát, v němž je ochranná známka zapsána (nikoliv tedy, jako v případě osobnostních práv, stát, kde se nachází centrum zájmů poškozeného)
  - místo, kde nastala událost vedoucí ke škodě = sídlo inzerenta (jenž rozhodl o optimalizaci vyhledávání a zadal klíčové slovo provozovateli vyhledávače)

56

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **Mediatech, C-170/12**
  - újma na majetkových autorských právech, způsobená nabídkou nosičů (CD) přes internet
  - osobnostní práva = universální, chráněna ve všech členských státech x duševní či průmyslová práva = zásadně teritoriální
  - místo, kde nastala škoda = soud státu, jenž
    - poskytuje ochranu dotčeným majetkovým autorským právům a současně
    - v jehož obvodu byly přístupné internetové stránky, nabízející rozmnoženinu díla (CD), s nímž jsou spjata práva, jejichž porušení se žalobce dovolává.
    - pouze ve vztahu k újmě, vzniklé na území tohoto státu (mozaikový přístup).

57

Spory plynoucí z provozování pobočky (článek 5 odst. 5)

Pobočka

= permanentní prodloužená ruka zahraniční právnické osoby, zřízená pro účely podnikání v dotčeném členském státě

- **Somafer SA, 33/78**
- **SAR Schotte GmbH, 218/86**

58

Spory plynoucí z provozování pobočky (článek 5 odst. 5)

Spory plynoucí z provozování pobočky

= týkající se práv a závazků vzniklých ze vztahů souvisejících se zřízením a správou pobočky

= vzniklé ze smluvních a mimosmluvních vztahů, do nichž pobočka vstoupila jménem svého zřizovatele, nebo při činnosti jeho jménem či v jeho prospěch prováděné, na území státu, kde se pobočka nachází

- **Somafer SA, 33/78**

59

Spojené nároky (článek 6 odst. 1)

- některý ze žalovaných musí mít bydliště (sídlo) v obvodu procesního soudu (Réunion européenne, C-51/97)
- **spojené nároky** = musí existovat možnost rozdílu v řešení sporu, spadající do rámce téže skutkové a právní situace
  - **Roche Nederland BV, C-539/03** (porušení evropského patentu každým ze žalovaných pouze ve „svém“ státě)
  - **Honeywell, C-616/10** (porušení evropského patentu žalovanými ve více členských státech)
  - **Painer, C-145/10** (porušení autorských práv chráněných ve více členských státech)

60

Spojené nároky (článek 6 odst. 1)

- skutečnost, že žaloby podané proti více žalovaným mají **různé právní základy**, není překážkou pro aplikaci článku 6 odst. 1.
  - **Freeport, C-98/06** (odklon od Réunion Européenne, C-51/97, odst. 50)
  - **Painer, C-145/10** – totožnost právních základů je jen jedním z mnoha faktorů, nepředstavuje nezbytnou podmínku (odst. 80)
- nepřijatelnost žaloby proti „hlavnímu“ žalovanému „nevadí“
  - **Reichs Montage AG, C-103/05**

61

Ostatní případy alternativní příslušnosti (článek 6 odst. 2 - 4)

- Článek 6 odst. 2
  - **Kongress Agentur Hagen GmbH v. Zeehaghe BV, C-365/88**
- Článek 6 odst. 3
  - **Danværn Production A/S v Schuhfabriken Otterbeck GmbH & Co., C-341/93**

62

Obligaturní příslušnost (články 8 až 21)

Čl. 13 Preambule nařízení – ochrana slabší strany

Příslušnost ve věcech pojištění, spotřebitelských smluv a individuálních pracovních smluv se určuje podle těchto oddílů – 3, 4 a 5.

Nerespektování obligaturní příslušnosti ve věcech pojistných a spotřebitelským smluv má za následek neuznání rozhodnutí (čl. 35 odst. 1). Brusel I bis čl. 45/1/e/i také ve vztahu k zaměstnancům.

63

Obligaturní příslušnost – pojistné věci (články 8 až 14)

definice pojistné věci dle účastníků:

pojistník, pojistitel, pojištěný a oprávněná osoba (poškozený, viz článek 11 odst. 1)

- **FBTO v. J. Odenbreit, C-463/06, WGV, C-347/08**
odkaz v čl. 11 odst. 2 rozšiřuje okruh žalobců dle čl. 9 odst. 1 písm. b) o osoby, které utrpěly újmu
- **Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General Insurance Company (UGIC), C-241/98**
nevztahuje na vztah zajišťovací

64

Obligaturní příslušnost

- žalovaný přistoupí na řízení dle čl. 24 (*Bilas, C-111/09*)
- příslušnost dle čl. 4 (x čl. 9 odst. 2)
- příslušnost dle čl. 5 odst. 5
- příslušnost dle čl. 9 - 12

65

Obligaturní příslušnost – pojistné věci – prorogace (článek 13)

- **Gerling Konzern Speziale Kreditversicherungs-AG and others v Amministrazione del Tesoro dello Stato, C-201/83**
  - dohoda musí splňovat kritéria čl. 23
  - vztahuje se jen na pojistitele a pojistníka. Pokud dává možnost žalovat i jiné osobě, může ji tato využít.
- **Société financière et industrielle du Peloux proti Axa Belgium a dalším, C-112/03**
  - k využití prorogační klauzule ji však nelze nutit

66

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17)

- **Benincasa (C-269/95)** – budoucí podnikatel
- **Gruber (C-464/01)** - dvojí účel smlouvy
- **Shearson Lehmann Hutton Inc. proti TVB, C-98/91**
sám spotřebitel musí být účastníkem řízení
- **Verein für Konsumenteninformation proti Henkel C-167/00**

67

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17) – pokr.

- musí dojít k uzavření smlouvy
- **Gabriel, C-96/00**
- **Petra Engler, C-27/02**
- **Ilsinger, C-180/06**

68

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17) – pokr.

- *Bertrand v Paul Ott KG, C-150/77*
prodej věcí na splátky nebo koupě spojená s finančním kontraktem
- *Mietz v Intership Jachting Sneek BV, C-99/96*
nejprve převod vlastnictví, poté splátky
- *Pammer, C-585-08 a Hotel Alpenhof, C-144/09*
- *Mühlleitner, C-190/11*
- *Emrek, C-218/12, TUI Österreich, C-478/12*

69

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17)

Shrnutí:

- čl. 24
- čl. 4 s odkazem na národní právo (čl. 15 odst. 2)
- čl. 5 odst. 5 – nemá bydliště na území některého čl. státu, ale má zde pobočku – jako by měl bydliště
- čl. 16

70

Obligaturní příslušnost – individuální pracovní smlouvy (články 18-21)

- čl. 24
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb
- čl. 4
- čl. 5 odst. 5
- čl. 19 – 20

- *Lawrie-Blum, 66/85, Shenavai, 266/85 a Mulox, C-125/92*
- *Laboratoires Glaxosmithkline, C-462/06*

- *Mulox IBC proti Geels, C-125/92, a Rutten proti Gross Medical Ltd., C-383/95*

- *Mahamdia, C-154/11*

71

Brusel I bis a uznání a výkon rozhodnutí

- čl. 36 odst. 2 – možnost žádat o rozhodnutí o neexistenci důvodů pro neuznání
- čl. 39 - odstranění prohlášení vykonatelnosti
- čl. 2 písm. a) - možnost vykonat i předběžné opatření, pokud bylo dříve doručeno povinnému a bylo vydáno soudem příslušným ve věci
- čl. 41 odst. 3 - opuštění podmínky doručovací adresy ve státě výkonu
- nové osvědčení dle čl. 53

72

Brusel I bis a uznání a výkon rozhodnutí – pokr.

- čl. 43 odst. 1 – doručuje se i osvědčení podle čl. 53
- čl. 43 odst. 2 – právo na překlad vykonávaného rozhodnutí
- čl. 45 – důvody neuznání
- čl. 46 – důvody pro odepření výkonu